

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou ve věci žalobce **J. V.**, bytem X, zast. opatrovnící **B. V.**, bytem tamtéž, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem v Praze, Na Poříčním právu 376/1, o přezkoumání rozhodnutí **Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 11. 10. 2011, č. j. KUOK 110488/2011, ve věci příspěvku na péči,**

t a k t o :

I. Rozhodnutí **Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 11. 10. 2011, č. j. KUOK 110488/2011, se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku ve výši 6.814 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou doručenou soudu dne 22. 11. 2011 žalobce brojil proti

napadenému rozhodnutí, protože nebyl správně zhodnocen stupeň jeho závislosti. Podle posudku PK MPSV ze dne 7. 9. 2011 žalobce nezvládá 22 úkonů péče o vlastní osobu a soběstačnosti, a to konkrétně šest úkonů péče o vlastní osobu a 16 úkonů soběstačnosti. Podle tohoto posudku bylo vydáno napadené rozhodnutí, které je v rozporu s § 2 a § 3 správního řádu. V napadeném rozhodnutí původní žalovaný pouze uvedl, že „*není medicínský důvod, proč by nebyl žalobce schopen ostatní úkony uvést*“ – jedná se o mytí těla, provedení jednoduchého ošetření, péče o lůžko, manipulace s kohouty a vypínači a jde o úkony, jejichž nezvládání žalobce namítal v odvolání. Z kondicionálního obratu vyplývá, že původní žalovaný nepochybně neprokázal, že žalobce je schopný sporné úkony zvládat. Žalobce odkázal na § 1 odst. 2 vyhlášky č. 505/2006 Sb. a zákonný požadavek na schopnost kontroly správnosti úkonu a rozpoznat jejich potřebu. Žalobce není schopen vzhledem ke svému zdravotnímu stavu jmenované úkony učinit. Nelogický je skutkový závěr komise o tom, že žalobce není schopen zvládat udržování pořádku v domácnosti, ale je schopen pečovat o své lůžko. Žalobce není v žádném případě schopen si uvědomit potřebu těchto úkonů a samostatně kontrolovat jejich správnost. Tyto úkony nelze považovat za zvládnuté. Posudková komise uvedla, že žalobce žádné každodenní ošetření nepotřebuje, což svědčí o nepochopení § 9 odst. 3 zákona o sociálních službách. Komise se nevypořádala s tím, jaký funkční dopad má mentální postižení žalobce na jeho schopnost provést si v případě potřeby jednoduché ošetření. Nešlo o faktickou existenci či neexistenci této potřeby v okamžiku posuzování zdravotního stavu žalobce. Za velmi spornou tezi původního žalovaného považuje žalobce tu, že je pouze na zvážení posudkového lékaře, které lékařské zprávy mají být k vypracování posudku využity. Podle žalobce jde o nepochopení smyslu § 2 odst. 4 a § 3 správního řádu. Posudková lékařská služba postupuje při posuzování zdravotního stavu při rozhodování o žádostech o příspěvek na péči podle § 136 odst. 1 písm. b) s. ř. jako dotčený správní orgán, který v dané věci vypracovával závazné stanovisko, jehož obsah je závazný pro obsah výrokové části rozhodnutí. Žalobce navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení žalovanému a uhrazení nákladů řízení.

[2] Původní žalovaný (Krajský úřad Olomouckého kraje) k námitkám žalobce ve svém vyjádření uvedl, že se nadále plně ztotožňuje s obsahem svého napadeného rozhodnutí. Nálezy ošetřujících lékařů jsou součástí spisové dokumentace příslušné lékařské posudkové služby a správní orgán není kompetentní hodnotit nálezy ošetřujících lékařů v souladu s § 16a odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, správnímu orgánu nemůže být ani znám obsah tohoto spisu. Původní žalovaný se řídil závěry posouzení stupně závislosti posudkovou komisí a podklady obsaženými ve spisové dokumentaci prvoinstančního správního orgánu, v níž nejsou obsaženy lékařské nálezy. Správní orgány obou stupňů tak nemohou než vycházet z presumpce správnosti posouzení stupně závislosti k tomuto posuzování zákonem povolaných správních orgánů a z hlediska odborné kvalifikace jim nepřísluší posuzovat tuto problematiku. Z § 16a zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení vyplývá, že není povinností posudkové komise vyzvat žadatele o příspěvek na péči, příp. jeho zástupce, k osobní účasti při posuzování zdravotního stavu osoby, je pouze na zvážení posudkové komise, zda posuzovanou osobu a zástupce pozvou

a jaké podklady si vyžádá. Původní žalovaný trval na tom, že posouzení stupně závislosti ale považuje za závazné stanovisko, od jehož obsahu se nemůže v rámci rozhodování o příspěvku odchýlit a není mu dána v této otázce diskreční pravomoc. Tento názor žalovaný zastával i s ohledem na změnu § 25 odst. 1 zákona o sociálních službách s účinností od 1. 1. 2011. Od této změny již při sociálním šetření sociální pracovník neposuzuje jednotlivé úkony péče o vlastní osobu a soběstačnosti, ale zjišťuje schopnost samostatného života osoby v přirozeném sociálním prostředí. K úkonům péče o vlastní osobu a soběstačnosti se tak vyjadřuje (resp. je posuzuje) pouze OSSZ. Původní žalovaný uvedený názor zachoval i přesto, že je mu známa dostupná judikatura Nejvyššího správního soudu, který se nejvíce k problematice závazného stanoviska při řízení o příspěvku na péči vyjádřil v rozsudku č. j. 3 Ads 77/2009–59. Jak sám Nejvyšší správní soud v uvedeném rozsudku zmínil, je kritérium závaznosti pro výrok správního rozhodnutí třeba vykládat tak, že ze zvláštního zákona musí vyplývat, že stanovisko je závazné pro správní orgán, který vydává rozhodnutí. Závaznost posouzení stupně závislosti Úřadem práce (do 30. 6. 2009) pro obecní úřad obce s rozšířenou působností a PK MPSV pro krajský úřad v odvolacím řízení vyplývá jak ze zákona o sociálních službách, tak ze zákona o zaměstnanosti či zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Je faktem, že ani v jednom z těchto předpisů není výslovně označeno toto posouzení jako závazné stanovisko, což však na jeho závaznosti nemůže nic změnit. K pojmu „závazného stanoviska“ odkázal žalovaný znovu na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As43/2008–68. Závaznost je podle původního žalovaného nezbytné dovozovat zejména z § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách, podle něhož nárok na příspěvek má osoba, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při péči o vlastní osobu a při zajištění soběstačnosti v rozsahu stanoveném stupněm závislosti. Posouzení stupně závislosti je svěřeno do kompetence OSSZ, přičemž zákon o sociálních službách konstruuje povinnost obecního úřadu obce s rozšířenou působností vyžádat si od těchto orgánů posouzení stupně závislosti a tyto orgány stupeň závislosti sdělují obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností. Tutéž povinnost má pak krajský úřad vůči PK MPSV v případě odvolacího řízení. Podle názoru původního žalovaného zákonodárce v rámci efektivity výkonu státní správy rozhodl rozdělit vlastní rozhodování o příspěvku na péči od posuzování stupně závislosti, ke kterému využil státní aparát, který je pro posuzování zdravotního stavu specializován, a tím tak snížit výdaje na výkon státní správy, jejíž výkon přednesl a obce kraje. Z toho vyplývá, že pro původního žalovaného je posouzení stupně závislosti provedené posudkovou komisí závazným stanoviskem, od něhož se nemohl odchýlit a nebyl rovněž oprávněn „přezkoumat“ stanovení stupně závislosti. Pro zhodnocení průběhu stanovení stupně závislosti je tak třeba, aby soud přezkoumal v rámci své činnosti posudkové spisy příslušných orgánů, které pro rozhodování žalovaného byly vypracovány na základě zákona. Z posudku PK MPSV vyplývá, že z důvodu dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu je žalobce osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Nárok uplatněný v žalobě původní žalovaný neuznal a navrhl, aby žaloba byla zamítnuta pro nedůvodnost.

[3] Při jednání soudu dne 27. 1. 2013 opatrovnice žalobce odkázala na žalobu,

soudní a správní spis a uvedla, že žádné nové poznatky nejsou, žalobcův stav je neměnný, po fyzické i mentální stránce má IQ 38 až 40, jako šestileté dítě. Mobilita je zachována, ale zvládnutí úkonů je ovlivněno mentálním postižením, které je natolik velké, že žalobce nezvládne kontrolu nebo si o některé věci říci.

[4] Žalobce v souladu s poučením soudu podle § 127a o. s. ř. doložil v soudním řízení správním jako důkaz znalecký posudek MUDr. T. V. ze dne 12. 1. 2014. Soud provedl důkaz tímto posudkem při jednání dne 10. 2. 2014.

[5] Znalec ve svém posudku dospěl k závěru, že žalobce v rozhodném období od 23. 2. 2011 do 11. 10. 2011 z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebyl schopen zvládat 25 úkonů péče o vlastní osobu a soběstačnosti.

[6] Znalec ve svém posudku provedl výpis ze zdravotnické dokumentace žalobce, ze záznamu o sociálním šetření ze dne 7. 3. 2011 a ve shrnutí a posudkové analýze popsal kritéria, ze kterých při svém posouzení vycházel v souladu s vyhláškou č. 505/2006 Sb. a vymezil schopnost žalobce zvládat základní životní potřeby u všech úkonů péče o vlastní osobu a soběstačnosti.

[7] Znalec i správní orgány se shodli na tom, že žalobce není schopen zvládat celkem z 18 úkonů soběstačnosti 16 úkonů s tím rozdílem, že oproti posudkové komisi, potažmo žalovanému, znalec uvedl, že žalobce nezvládá manipulaci s kohouty a vypínači, protože nerozpozná bezpečnost ovládání vypínačů a kohoutků bez dohledu druhé osoby, a dále manipulaci se zámkem, otevírání a zavírání oken a dveří, protože nerozpozná potřebu provádění těchto úkonů bez dohledu druhé osoby. Z 18 úkonů péče o vlastní osobu se znalec i správní orgány a jejich posudkoví lékaři shodli na 15 úkonech. Znalec oproti posudkovým lékařům a napadeným rozhodnutím uznal, že žalobce zvládal oblékání, svlékání, obouvání a zouvání; znalec na rozdíl od posudkových lékařů uznal žalobci jako nezvládnutý úkon přípravu stravy, protože žalobce se středně těžkou mentální retardací není schopen samostatně spolehlivě rozpoznat jednotlivé druhy potravin a dále úkon mytí těla, protože žalobce není schopen rozpoznat potřebu tohoto úkonu, a proto ho není schopen ani pravidelně provádět.

[8] Znalec podrobně popsal Downův syndrom, který má žalobce diagnostikován, a obtíže z tohoto postižení vyplývající v případě žalobce a dále uvedl, že žalobce je soudně zbaven způsobilosti k právním úkonům a vyjádřil se konkrétně k jeho orientaci časem, místem, smyslovým postižením, školním povinnostem, rodinným vztahům a sociálnímu a vztahovému rámci mimo rodinu, domácnosti, prostředí a uvedl další zbytková zjištění. Znalec ve shrnutí uvedl dopad onemocnění žalobce na jeho chování a sociální interakci. Současně znalec odpověděl na otázky žalobce (resp. jeho opatrovnice) jako zadavatele týkající se zdravotního stavu a jeho funkčních dopadů u žalobce.

[9] S posudkem byli seznámeni oba účastníci řízení, žalobce s posudkem vyslovil souhlas písemně i u jednání soudu a žalovaný nevznnesl proti posudku žádné

námítky. Žádné další dokazování žádný z účastníků řízení již nenavrhoval a ani soud neshledal potřebu ho provádět.

[10] Podle § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, s přihlédnutím k celému rozhodnému období, které započalo podáním žádosti o zvýšení příspěvku na péči a je limitováno dnem vydání napadeného rozhodnutí.

[11] Po provedeném řízení krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

[12] Podle § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí, *osoba se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve*

a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při více než 12 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti nebo u osoby do 18 let věku při více než 4 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti,

b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při více než 18 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti nebo u osoby do 18 let věku při více než 10 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti,

c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při více než 24 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti nebo u osoby do 18 let věku při více než 15 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti,

d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při více než 30 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti nebo u osoby do 18 let věku při více než 20 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti.

[13] Krajský soud provedeným řízením a dokazováním vzal za prokázané, že původní žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Olomouce, odboru sociální pomoci, ze dne 25. 5. 2011, č. j. 64318/2011/OLO, kterým bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí o zamítnutí návrhu na zvýšení příspěvku na péči. Výrok svého rozhodnutí původní žalovaný odůvodnil výsledkem posouzení stupně závislosti posudkovou komisí Ministerstva práce sociálních věcí (dále i „PK MPSV“), podle kterého žalobce je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce vzhledem ke svému

zdravotnímu stavu nebyl schopen zvládnout 22 úkonů péče o vlastní osobu a soběstačnost. Tyto úkony původní žalovaný v rozhodnutí vypsal, z posudku PK MPSV vypsal zdravotní postižení žalobce a jeho dopad na soběstačnost a péči o vlastní osobu a dále popsal, ze kterých podkladů posudková komise vycházela. Původní žalovaný rovněž uvedl rozdíl v posouzení jednotlivých úkonů mezi OSSZ a posudkovou komisí. Závěrem původní žalovaný uvedl, že posudková komise po prostudování kompletní podkladové dokumentace dospěla k závěru, že žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládne nebo zvládne s pomocí či dohledem 7 úkonů péče o vlastní osobu a 15 úkonů soběstačnosti, a proto se považuje podle § 8 zákona a sociálních službách za osobu závislou ve stupni II – středně těžká závislost. Původní žalovaný dodal, že výsledek posouzení stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby posudkovou komisí MPSV je pro rozhodování původního žalovaného závazným stanoviskem, původní žalovaný ho respektuje a s námitkami uvedenými v odvolání se neztotožňuje. Vzhledem k tomu, že posudkem posudkové komise v návaznosti na § 149 odst. 4 správního řádu bylo potvrzeno závazné stanovisko, na jehož základě rozhodl prvoinstanční správní orgán a nebyl shledán rozpor s § 68 odst. 3 ani § 3 správního řádu, musel původní žalovaný rozhodnout tak, jak bylo uvedeno ve výroku napadeného rozhodnutí.

[14] Soud konstatuje, že i přes chybný právní závěr o charakteru posudku jako závazného stanoviska (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 77/2009–59, www.nssoud.cz) a s ohledem na princip efektivit a plné jurisdikce, poslední judikaturu, princip rovnosti a charakter v souzené věci neshledal nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, neboť posudek vycházel z úplné zdravotnické dokumentace a vyjádřil se ke všem námitkám žalobce - otázka správnosti odpovědi byla pak věcí dalšího dokazování u soudu.

[15] S ohledem na konkrétní námitky v žalobě, přesvědčivé a relevantní námitky žalobce u jednání soudu a procesní stav věci (zdravotní stav žalobce), soud poučil žalobce a provedl důkaz znaleckým posudkem MUDr. T. V., znalce z oboru zdravotnictví se specializací posudkové lékařství, ze dne 12. 1. 2014. Soud vzal za prokázané vzhledem k přesvědčivému odůvodnění a argumentaci znalce v jeho posudku, že žalobce není schopen zvládnout 25 úkonů péče o vlastní osobu a soběstačnosti.

[16] Přezkoumává-li krajský soud správní rozhodnutí žalované o nároku na dávku podmíněnou zdravotním stavem, je rozhodnutí soudu především závislé na odborném lékařském posudku. V soudním řízení správním ve věcech příspěvků na péči není dána kompetence posudkových komisí MPSV (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Proto, dále s ohledem na námitky žalobce, charakter souzené věci a zjištěný skutkový stav v tomto řízení byl vypracován znalecký posudek a proveden jako důkaz.

[17] Žalobce předložil posudek po předchozím poučení soudem a v souladu s § 127a o. s. ř., podle kterého *jestliže znalecký posudek předložený účastníkem řízení má všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem. Soud umožní znalci, kterého některá ze stran požádala o znalecký posudek, nahlédnout do spisu nebo mu jinak umožní seznámit se s informacemi potřebnými pro vypracování znaleckého posudku.*

[18] Protože se soud spokojil s písemným vyjádřením znalce, neměl o něm pochybnosti pro jeho přesvědčivost a úplnost podkladů, již jej nevyslýchal ani nežádal o vysvětlení.

[19] Podle § 64 s. ř. s. a § 125 o. s. ř. (zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů) *za důkaz mohou sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci, zejména výslech svědků, znalecký posudek, zprávy a vyjádření orgánů, fyzických a právnických osob, notářské nebo exekutorské zápisy a jiné listiny, ohledání a výslech účastníků. Pokud není způsob provedení důkazu předepsán, určí jej soud.*

[20] Podle § 77 odst. 2 s. ř. s. *soud jím provedené důkazy hodnotí jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem a ve svém rozhodnutí vyjde ze skutkového a právního stavu takto zjištěného.*

[21] Krajský soud nezpochybil závěr znaleckého posudku pro jeho přesvědčivé odůvodnění a pro své rozhodnutí převzal závěr posudku o počtu nezvládaných úkonů péče o vlastní osobu a soběstačnosti.

[22] Krajský soud proto zrušil rozhodnutí původního žalovaného pro vady řízení, neboť původní žalovaný si ve správním řízení neopatřil důkazy v takovém rozsahu, aby byl prokázán skutečný stav věci. Současně krajský soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný znovu ve věci rozhodne, přičemž bude vycházet z právního názoru krajského soudu, že žalobce byl v období od 23. 2. 2011 do 11. 10. 2011 osobou závislou na pomoci jiné fyzické osobě ve stupni III (těžká závislost).

[23] Soud přiznal úspěšnému žalobci náhradu nákladů řízení, žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Žalobce doložil soudu a uplatnil v souladu s § 57 odst. 1 s. ř. s. vyúčtování a doklad o zaplacení konzultace se znalcem ze dne 24. 4. 2013 (600 Kč) a znalečné za znalecký posudek ze dne

12. 1. 2014 ve výši 5.200 Kč. Ke konzultaci uskutečnil žalobce cestu ke znalci. Cestovné soud žalobci přiznal za 81 km jízdy z bydliště žalobce do sídla znalce (vypočteno dle mapy.cz) a zpět (tj. 162 km) ve výši 1.014 Kč [výpočet: spotřeba dle technického průkazu je 7,4 l/ 100 km krát 36 Kč (cena nafty dle vyhlášky č. 435/2013 Sb.) = 266,4 / 100 = 2,66 + 3,60 Kč (dle téže vyhlášky) = 6,26 (sazba za 1 km jízdy) násobeno 162 km = 1.014 Kč]. Celková náhrada uplatněných nákladů řízení činí 6.814 Kč.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě do dvou týdnů po doručení usnesení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské nám. 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaje o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Olomouci dne 10. 2. 2014

Za správnost vyhotovení:
Markéta Chrudinová

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně